

DOBITNIK PRIZNANJA **KNJIŽNICA GODINE 2015.**

HRVATSKOG KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA

A faded, grayscale portrait of William Shakespeare, showing his face and a ruff collar, serves as a background for the text.

Stara izdanja Shakespearea iz fonda SVKRI

Izložba građe

Povodom obilježavanja 400. obljetnice smrti slavnog engleskog pisca i dramatičara Williama Shakespearea te u sklopu cjelotjednog programa posvećenog slavnom piscu, Sveučilišna knjižnica Rijeka organizira izložbu *Stara izdanja Shakespearea iz fonda SVKRI*.

Izložba je podijeljena u tri cjeline:

1. Prijevodi djela Williama Shakespearea na hrvatski jezik s engleskog originala ili posredstvom njemačkih preradbi, bilo da su tiskani u časopisima ili izdani kao monografske publikacije. Obuhvaćeno je razdoblje od sredine devetnaestog stoljeća do početka pokretanja izdavanja „Sabranih djela Williama Shakespearea“ u okviru Nakladnog zavoda Matice hrvatske. Prijevodima su pridružene i tri studije o piscu, predstavnici začetaka šekspirologije u Hrvatskoj: doktorska teza Stjepana Miletića, studija Vinka Kriškovića i *Slike iz povijesti engleske književnosti* Vladoja Dukata;
2. Izdanja djela Williama Shakespearea na engleskom jeziku;
3. Izdanja djela Williama Shakespearea u prijevodima na njemački, mađarski i talijanski jezik.

U prvom dijelu izloženi su časopisi i knjige iz općeg fonda Sveučilišne knjižnice Rijeka. Kroz ovu izložbu iskazujemo zahvalnost i knjižničarima koji su poslije Drugog svjetskog rata vodili nabavnu politiku Naučne biblioteke (danas Sveučilišne knjižnice) i sustavno nabavljali građu za zbirku Croatica. Zahvaljujući tome, danas posjedujemo i možemo pokazati javnosti bogatsvo recepcije književnoga djela Williama Shakespearea u Hrvatskoj druge polovine devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća.

Polazište za odabir knjižne građe za prvu cjelinu bila je bibliografija profesora Rudolfa Filipovića, *Šekspir u Hrvatskoj*, prvotno tiskana u časopisu *Studia Romanica et Anglica Zagradiensia* u broju 17. i 18. iz 1964., koji je bio posvećen 400. obljetnici Shakespeareova rođenja. Bibliografija je potom uvrštena u monografiju *Englesko-hrvatske književne veze*, izdanu 1972. godine.

Bibliografija profesora Filipovića donosi kronološki popis prijevoda na hrvatski jezik pojedinih Shakespeareovih djela. Popisani su neobjavljeni rukopisi, prijevodi tiskani u časopisima i prijevodi tiskani kao samostalne publikacije.

Hrvatska kasno, tek pojavom ilirskog pokreta, dolazi u dodir s engleskim jezikom i književnošću i tada se, u relativno krakom vremenu, do konca devetnaestog stoljeća, vrlo živo razvija zanimanje, prevođenje, teorijsko i kritičko bavljenje engleskom književnošću. Rezultat je da već 1904. imamo i prvu čitanku *Slike iz povijesti engleske književnosti*, u kojoj je i opsežno poglavlje posvećeno Williamu Shakespeareu.

Izložba započinje prijevodima tiskanim u časopisima.

U časopisu *Slovinac* (Dubrovnik, 1878.-1884.) tiskan je 1880. u pet uzastopnih brojeva, u svakom broju po jedan čin, integralni prijevod tragedije *Jul Ćesar* Antuna Paška Kazalija. Prijevod je nastao 1853. godine i značajan je u tome što je sačinjen po engleskom originalu i neskraćen, a to sve u doba kada se u Zagrebu prevode i uprizoruju u kazalištu njemačke preradbe Williama Shakespearea.

Izložen je časopis *Naše gore list* (Zagreb, 1861.-1866.) iz 1862., u kojemu je objavljen *Nauk mladoženji po Vilimu Shakespeharu* u prijevodu Augusta Šenoa, prvi poznati objavljeni hrvatski prijevod jednog soneta. August Šenoa je Shakespearea prevodio prema Vossovoj njemačkoj obradbi (izdanje Ludwiga Tiecka). Sveučilišna knjižnica posjeduje Šenoin prijevod *Romea i Julije* iz 1883. (tekst preveden za kazalište 1870.). Šenoa je ujedno autor i prvih većih književno-povijesnih studija o Shakespeareu, koje su objavljene u *Viencu* 1876. i 1877.

Od časopisa, tu je još *Vienac* iz 1895. s prijevodom *Sna ljetne noći* Stjepka Španića. Taj prijevod je tiskan i kao knjiga iste godine.

Časopis *Srđ* (Dubrovnik, 1902.-1908.) tijekom 1904. donosi prijevode fragmenata iz šest drama Williama Shakespearea u prijevodu Antuna Krespija s naslovom *Ustrišci iz Shakespeare-a*.

Slijede prijevodi koji su tiskani kao samostalne publikacije i studije o piscu. Prevođenje i izvođenje Shakespeareovih djela posebno je dinamično u vrijeme kada Stjepan Miletić rukovodi Hrvatskim narodnim kazalištem kao intendant i dramski program temelji na uprizorenju djela Williama Shakespearea.

Strana izdanja Williama Shakespeare koja smo odabrali za ovu izložbu su iz baštinskih zbirki Sveučilišne knjižnice Rijeka (Biblioteca civica i Povijesna zbirka) i izdana su u razdoblju od početka devetnaestoga do početka dvadesetoga stoljeća.

Izdanja na engleskom jeziku su iz viktorijanskog razdoblja. Tu su bogato ilustrirano kvart izdanje *The library Shakespeare* iz sedamdesetih godina devetnaestoga stoljeća s ilustracijama John Gilberta, Georgea Cruikshanka i R. Dudleya. Knjigu je Biblioteci civici darovao Tommaso Nicolo Gelletich, poznati riječki kapetan i trgovac.

Zbirka *The temple Shakespeare* dar je Valerije Medanić i na svakom svesku se nalazi tiskani ekslibris i inventarni broj iz privatne knjižnice profesorice Medanić.

Izdanje *The works of William Shakespeare* iz 1895. godine je iz donacije Mohorovičić u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka.

U dijelu izložbe gdje su predstavljena izdanja Shakespeare u prijevodima na njemački, talijanski i mađarski jezik nalazi se i najstariji naslov u našem fondu - *Shakspeare's Saemmtliche Schauspieles*, izdan u Gothi 1824.-1826. godine.

Tu se nalaze izabrana djela u prijevodu na mađarski i njemački jezik s ilustracijama Johna Gilberta.

Popis izložene građe

Hrvatska izdanja

Jul Ćesar : djeŕstvo W. Shakespear'a / ponašio A. Kazali
Stv. nasl. izv.: The tragedy of Julius Caesar. – Prijevod je nastao 1853. godine.
U: Slovinac. – Dubrovnik : L. Zore, 1878-1884. – God. 3(1880), br.19-23.

San ljetne noći = A midsummer-night's dream : komedija u 5 činova / napisao William Shakespeare ; preveo Stjepko Španić
U: Vienac. – U Zagrebu : Matica ilirska, 1869 – 1943. – God. 27(1895), br.2-9.

Nauk mladoženji : po Vilimu Shakespearu / August Šenoa
U: Naše gore list. - U Zagrebu : M. Krešić, 1861-1866. - ISSN 1845-5778. - Tečaj 2(1862), br.32, str.254.

Ustrišci iz Shakespeare-a (1)-(6) / Antun Krespi
Bibliografske bilješke uz tekst.
U: Srđ. - Dubrovnik : Antun Fabris, 1902-1908. - God.3(1904), br.10-16/17.

Slike iz povijesti engleske knjiŕevnosti / Vladoje Dukat. - Zagreb : Matica hrvatska, 1904.
VI, 340 str.

Koriolan : tragedija / William Shakespeare ; preveo, uvod i bilješke pridao Hugo Badalić. – 3. izd. – Zagreb : naklada nasljednika prevoditeljevih, 1917.

Die aesthetische Form des abschliessenden Ausgleiches in den Shakespeare'schen Dramen / von Stephan von Milletich. - Agram : Buchhandlung der Actien-Druckerei, 1892.

Julij Caesar : tragedija u pet činova / napisao William Shakespeare ; preveo August Harambašić. – Zagreb : tisak i naklada Antuna Scholza, 1894.

Koriolan : tragedija / William Shakespeare ; preveo, uvod i bilješke pridao Hugo Badalić. - 2. izd. – Zagreb : naklada nasljednika prevoditeljevih, 1905

Koriolan : tragedija / William Shakespeare ; preveo, uvod i bilješke pridao Hugo Badalić. - 4. izd. – Zagreb : naklada nasljednika prevoditeljevih, 1929.

Kralj Rikard Treći : tragedija u 5 činova / William Shakespeare ; preveo te uvodom i komentarom popratio Milan Bogdanović. - Zagreb : Izdanje Matice hrvatske, 1923.

Mletački trgovac : vesela igra u 5 čina / od Williama Shakespeare-a ; po A. W Schlegelu preveo August Harambašić. - Zagreb : tisak i naklada knjiŕare Lav Hartmana (Kugli i Deutsch), <1891>.

Na tri kralja ili Kako hoćete : komedija u pet činova / William Shakespeare ; preveo <i uvod> Milan Bogdanović. - Zagreb : Matica hrvatska, 1922. - 125 str. ; 24 cm.

Nordijska "Divina commedia" : ("Kralj Lear") / Vinko Krišković. - Zagreb, 1933.
P.o.: Obzor (1933).

Otello, mletački crnac : tragedija u 5 čina Williama Shakespearea / pohrvatio Josip Karlovič. - Zagreb : Hrvatska knjižara G. Gruenhut, 1883.

Otelo / tragedija u 5 čina Williama Shakespeare-a ; preveo Ivan Trnski ; sa 8 sl. od F. Piloty-a. - Zagreb :
Nakl. akademijske knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch), 1883.

Prvi dio Kralja Henrika IV. / od Williama Shakespearea ; preveo Milan Šenoa. - Zagreb : Matica hrvatska, 1922.

Romeo i Julija : sa 7 slika od P. Thumana / tragedija u 5 čina Wiliama Shakespeare-a ; preveo August Šenoa. - - Zagreb : nakl. knjižare Hartmana (Kugli i Deutsch), 1883.

Romeo i Julija : tragedija u pet činova / William Shakespeare ; preveo Milan Bogdanović. - Zagreb : Matica hrvatska, 1927. -

Sjen osvetnik : ("Julije Cezar") / Vinko Krišković. - Zagreb, 1935. – 71 str. : faks. ; 22 cm
P. o.: Obzor(1935).

Ukroćena goropadnica : komedija u pet činova / William Shakespeare ; preveo Milan Bogdanović. - Zagreb : Matica hrvatska, 1922.

Hamlet : tragedija u 5 čina / od W. Shakespearea ; po A. W. Schegelu preveo August Harambašić. - Zagreb : Akadem. knjižara L. Hartmana (Kugli i Deutsch), 1887.

Engleska izdanja

The library Shakspeare / illustrated by John Gilbert, George Cruikshank and R. Dudley. - London : William Mackenzie, <1873-1875>. – 9 sv.

The tragedy of Antony and Cleopatra / by William Shakespeare. - Harmondsworth (Middlesex) : Penguin Books, 1938.

The works of William Shakspeare : with life, glossary, etc, prepared from the texts of the first folio, the quartos and compared with recent commentators by the editor of the "Chandos" classics. - The "Victorian" ed. - London ; New York : Frederick Warne and co., 1897.

The works of William Shakespeare / William Shakespeare ; edited by William George Clark and William Aldis Wright. - London ; New York : Macmillan and Co., 1895.

The dramatic works of William Shakespeare. - London : Thomas Nelson & Sons Ltd., 19__ - . - 6 sv. ; 17 cm. - (Nelson's Poets)
Vol.5 : Tragedies. - 538 str. Sadržaj: Romeo and Juliet; Titus Andronicus; Hamlet, Prince of Denmark; Othello, the Moor of Venice, King Lear; Macbeth.

Shakespeare's Tragedy of Coriolanus / with preface, glossary &c by Israel Gollancz. - London : J. M. Dent & co : Aldine House, 1909.

Shakespeare's King Richard III / with preface, glossary &c by Israel Gollancz. - London : J. M. Dent ; New York : E. P. Dutton, 1923.

Njemačka, mađarska i talijanska izdanja

Macbeth : tragoedie von Shakspeare / frei bearbeitet von Meyer. - Gotha : Hennings'sche Buchhandlung, 1824. – 130 str., <1> list s tablom : portret autora ; 15 cm. - (Shakspeare's Saemmtliche Schauspieles ; Bdch. 1)

Macbeth / W. Shakespeare ; tradotto e illustrato col testo a fronte da Cino Chiarini. - Firenze : G. C. Sansoni, 1924. - LXX, 182 str. ; 16 cm. - (Biblioteca sansoniana straniera ; <11>)

Re Lear / W. Shakespeare ; tradotto e illustrato col testo a fronte Cino Chiarini. - Firenze : G. C. Sansoni, 1924. - XLVII, 270 str. ; 16 cm. - (Biblioteca sansoniana straniera ; <15>)

Romeo e Giulietta / W. Shakespeare ; testo, traduzione e note a cura di Cino Chiarini. - Firenze : G. C. Sansoni, 1923. - XXXVII, 243 str. ; 16 cm. - (Biblioteca sansoniana straniera ; <13>)

Shakespeares Sonette / uebertragen von Eduard Saenger. - Jubilaums-Ausgabe, 2. Aufl. – Leipzig : Insel Verlag, 1913.

Shakspeare's saemmtliche dramatische Werke / uebersetzt von A. Boettger ... <et al.>. - Leipzig : Druck und Verlag von Philipp Reclam jun., <18-->- . -

Shakspeare remekei / John Gilbert rajzaival. - Budapest : Lampel Robert (Wodianer F. es fiad), 1901.

Ein Sommernachtstraum / von W. Shakespeare ; uebersetzt von August Wilhelm von Schlegel ; mit 34 Illustrationen von Julius Hoeppner ; ausgefuehrt in 6 chromolithographischen Vollbildern und 28 Tondruckbildern von Ernst Nisters Kunstanstalt in Nuernberg. - Muenchen : Theo Stroefer's Kunstverlag, <1888>.

Teatro completo di Shakespeare / tradotto dall'originale inglese in prosa italiana da Carlo Rusconi. - Padova, coi tipi della Minerva, 1838.

Autorski tim izložbe:

Evgenia Arh, Ines Cerovac, Sandra Cuculić, Jana Krišković Baždarić